

El PSC també s'esquerda al Bages

REPORTATGE. A Manresa i al conjunt de la comarca, com passa a la resta de Catalunya, el procés sobiranista ha fet trontollar l'ideari del partit. El daltabaix electoral, la pèrdua de pes institucional i els plantejaments de l'actual direcció nacional han accentuat encara més la divisió entre els partidaris d'un partit federalista vinculat a un projecte estatal i els que advoquen per un PSC amb idees pròpies que abraçi el sentiment sobiranista creixent.

Per al primer secretari de l'agrupació manresana, Felip González, "el moment que viu el PSC és complicat, com passa en tots els partits que deixen de governar. No hi ha cap partit en què tots els militants pensin igual. I encara menys en formacions com la nostra, que ha estat molt transversal des de la fundació". Ho referma el diputat al Congrés i exregidor de la ciutat, Joan Canongia. "Des de fa prop de vint anys, el PSC pateix un afebliment de la base electoral; tot i que s'han produït repunts molt forts, més per errades dels altres que per encerts propis". I afegeix que, "en l'últim cicle electoral, aquest afebliment s'ha vist amb molta claredat". Cristòfol Gimeno, primer secretari de la Federació del PSC al Bages, Berguedà i Solsonès, s'expressa en termes molt similars. "El partit", admet, "passa per un moment difícil, com altres que ja hem passat i, segurament, passarem en el futur".

L'exalcade de Manresa, Josep Camprubí i Duocastella, forma part del partit des de fa uns dotze anys. Tot i presentar-se com a independent en els primers comicis, s'hi va afiliar perquè es trobava còmode "amb els plantejaments socials i de país que en aquells moments es movien". Ara, des de la distància i sense ser a la primera línia política, opina que, en el cas del PSC, als últims anys "els èxits electorals i la possibilitat de governar han xocat amb noves circumstàncies econòmiques no prou controlades, la pèrdua de riquesa i de llocs treball i una creixent expectativa d'autogovern català". Per tot plegat, afirma, "la formació va tancant una etapa per concentrar els esforços a donar respostes a les persones".

La visió de l'alcalde de Navarres, Llorenç Ferrer, té molts altres matisos al marge del decreixent suport dels electors i amplifica el conflicte intern del partit introduint la qualificació de crisi. Una crisi "que no sé com acabarà", reconeix. Ferrer, crític amb els plantejaments de la direcció del partit, s'ha desvinculat del PSC des del mes de gener, però continuarà com a batlle fins que acabi el mandat. "El que ha passat," diu, "és que s'ha aguditzat la tensió entre l'ala més catalanista i una altra que no és que no ho sigui però té por de buscar un camí diferent al que interessa a nivell d'Espanya". Per a Ezequiel Martínez, alcalde de Sant Joan de Vilatorrada durant 24 anys, el PSC passa per "un cicle de transició molt perillós i complex". Jaume Serra, membre històric del partit i professor de secundària jubilat, aprofundeix en els plantejaments del seu col·lega historiador, Llorenç Ferrer, i determina que la formació és en un moment "de profunda crisi. La desastrosa situació econòmica afecta de manera plena el PSC i també el PSOE, en la mesura que no han sabut defensar els interessos dels sectors populars. Els votants socialistes se senten decebuts i el partit no té propostes clares i engrescadores que la gent valori".

Impacte sobiranista

Llorenç Ferrer defineix l'actual procés sobiranista que travessa Catalunya com a clau en l'impàs tens que, paral·lelament, viu el PSC. "El partit sempre s'ha dit catalanista per diferenciar-se de nacionalista. I la pregunta és, quina és realment la diferència? Quan ha calgut concretar la

paraula *catalanista* han començat les dificultats". Ezequiel Martínez, que va deixar l'alcaldia de Sant Joan en l'últim mandat, últimament s'ha mostrat del tot sensible al clamor popular a favor del dret a decidir. "El procés sobiranista", explica Martínez, "a mesura que anat prenent cos, ha influït en les decisions i en el discurs del partit i hi ha introduït matisos i canvis difícils d'entendre". Cristòfol Gimeno, alcalde de Castellgalí i membre del Consell Nacional del PSC, entronca amb aquesta idea i reconeix que l'escenari independentista "ha fet evidenciar les posicions respecte de l'eix nacional polític, un fet que sempre havia quedat en segon pla".

Per a Josep Camprubí, és evident que "el procés ha estat en el dia a dia del partit. El descontent amb el tracte del govern espanyol vers Catalunya ha fet aflorar un moviment social molt rellevant que, a més, és part activa del procés i no deixa el model de país només en mans dels polítics". Fent autocrítica, Camprubí també apunta que "els partits no poden quedar al marge de les preocupacions dels ciutadans ni dels del moviments socials. Han de trobar la manera d'interlocutar-hi i, quan calgui, fer-los costat". En clau de política interna i repassant la trajectòria del PSC, Cristòfol Gimeno argumenta que "dins del partit sempre hi ha cabut gent amb idees més independentistes i d'altres amb mentalitat més espanyolista". Però matisa, respecte als que ara prioritzen el sobiranisme, que "la nostra raó de ser sempre són, han estat i seran les persones; siguin d'on siguin i pensin el que pensin. Crec que representem la pluralitat de la societat catalana".

Per la seva part, Joan Canongia ho veu així: "El procés del nou Estatut i la desgraciada sentència del Tribunal Constitucional ens ha fet molt mal. El PSC liderava el projecte i el fracàs ens n'ha fet pagar les conseqüències. Avui, una part important de la societat catalana creu que no és possible entendre's amb Espanya". Per la seva part, Felip González també admet que el procés sobiranista ha sacsejat el partit. "En el nostre país, l'eix dreta-esquerra ha deixat de tenir rellevància de cop (en uns pocs anys) i ara l'opinió pública i/o publicada ho jutja gairebé tot segons el factor sobiranista. Això ens deixa força descol·locats electoralment".

Malgrat el fervor independentista, Joan Canongia preveu que, "a la tardor, no hi haurà consulta. Bé, si entenem la consulta com un procés rigorós en el qual el resultat tingui conseqüències. Em sembla inversemblant que algú pugui creure que, fixant una data i una pregunta d'una manera unilateral, Espanya ho pugui acceptar". En front d'aquesta mateixa realitat, Llorenç Ferrer respon que "el PSC hauria de defensar la consulta i recercar un nou enllaç amb Espanya. Però, si no s'avança, no queda altra sortida que exercir els principis fundacionals del partit i exercir la sobirania". Jaume Serra recapitula els esdeveniments i dinàmiques polítiques dels últims anys i, com Joan Canongia, estableix la sentència del Tribunal Constitucional com el tret de sortida "d'una crisi nacional que ha originat l'auge del moviment sobiranista-independentista. El PSC no ha sabut donar sortida a aquesta crisi i ha anat a remolc dels esdeveniments. La posició del partit ?el compromís electoral? ha estat la de defensar el dret a decidir, però l'actuació de la directiva ha estat canviant i poc clara en l'estratègia a seguir".

Navarro, qüestionat

Per aquest motiu, continua relatant Jaume Serra, en el si del PSC "han sorgit posicions diferents sobre què calia en cada moment". Com també apuntava Felip González, l'historiador evidencia que, en els últims mesos, "la pressió mediàtica i social ha estat molt forta, la línia del partit no ha estat clara i han aparegut discrepàncies". Com veiem, el Bages tampoc no s'escapa d'aquest debat intern. Així, i en relació amb la postura de la direcció del PSC, Felip González defensa Pere Navarro ja que, assegura, "està fent molt més per la pluralitat al nostre partit que molts dels seus antecessors, alguns dels quals ara formen part del col·lectiu anomenat díscol". Cristòfol Gimeno també és absolutament afí als plantejaments del primer secretari que, segons ell, està posant sobre la taula "una proposta federal per a Catalunya i Espanya que el PSOE i Rubalcaba cada

cop estan fent més seva".

A diferència de González i Gimeno, Llorenç Ferrer creu que, després de la sentència del TC "el PSC s'havia d'haver posat davant dels que volen que les relacions amb Espanya canviïn". Com Canongia, pensa que Navarro "podia defensar que calia un acord i no un procés independentista", però ara sí marcant una visió ben diferenciada a les de Canongia, González i Gimeno? deixant ben clar que, si no s'avança cap a enlloc, cal anar cap a la màxima sobirania". Ezequiel Martínez opina com Ferrer. "El PSC s'hauria de posicionar sense embuts a favor de la consulta i defensar amb arguments creïbles la seva proposta federal abandonada, durant molt de temps, al bagul dels records". Per a Martínez, Pere Navarro i els seus haurien d'entendre que "amb un 80% de ciutadans a favor de la consulta, la situació és insostenible. A més, amb un PP tan radicalitzat en contra, la reacció sobiranista a Catalunya cada vegada serà més forta. El PSC no pot anar sempre a remolc del PSOE en temes catalans, aquest era l'esperit de l'últim congrés i, segons sembla, s'ha canviat d'opinió".

L'alcalde de Castellgalí, Cristòfol Gimeno, pensa absolutament el contrari i és diàfan en la seva postura sobre el dret a decidir. Com a membre del Consell Nacional, sentència que "en el tema de la consulta, la nostra posició és clara: referèndum, sí, però legal i que serveixi per a alguna cosa. Si no és així, nosaltres no hi serem i, dissortadament, tal com s'estan fent les coses, no hi podem ser". Entomant la idea de Gimeno, Josep Camprubí planteja una reflexió tot dient que entén "l'acord entre els representants del PSC i el PSOE. La via jurídica plantejada pel Parlament i la negativa del govern espanyol fan que el PSOE defensi la fórmula de l'estat federal com una alternativa possible. Però aquesta postura no necessàriament hauria d'obligar a seguir un únic full de ruta. I, aquí, tot i reconeixent les millores significatives en l'autogovern que vol aportar el PSOE per a Catalunya, el PSC queda en una situació en què sembla que està en contra del dret a decidir".

Novament, Jaume Serra relliga totes les veus i posicionaments. Com la majoria dels entrevistats i com subratllen amb força González, Gimeno i Canongia, Serra creu que "el partit socialista ha de treballar per defensar la classe treballadora i les classes populars i conservar el que hem pogut guanyar en drets i serveis socials". Però, per altra banda, i acostant-se més al que pensen Martínez, Camprubí i Ferrer, també opina que Catalunya viu "un temps de crisi nacional. En aquesta situació, totes les forces catalanistes haurien de buscar la màxima unitat d'acció. I veig que no tothom està per això: ni els dits sobiranistes ni el PSC. Segurament la consulta o referèndum no es farà. Malgrat tot, el PSC hauria de donar suport a totes les accions que anessin en la línia del dret a decidir". Josep Camprubí està d'acord amb la idea que "cal donar veu als catalans. Sap molt greu quan no hi ha unanimitat per trobar una fórmula. Sovint es topa amb la manca de voluntat política dels qui tenen més responsabilitat: els que manen. Ja m'imagino que, en alguns casos, el marc legal potser no és prou ajustat, però, llavors, cal buscar la manera d'adequar-lo". Tot aquest argumentar-hi li serveix per concretar un desig: "que al final el PSC trobarà la manera de donar suport a un procés participatiu plenament vàlid".

Crítics i díscols

El debat sobre el dret a decidir, deslligat de la conveniència de la independència per a Catalunya, acosta una mica més les diferents veus del PSC tant al Bages com arreu. Malgrat tot, per a Felip González, "el que no pot fer el partit és canviar de principis de la nit al dia perquè la conjuntura electoral ho aconselli. El PSC no és ni ha estat mai independentista. I si, per mantenir-nos fidels als principis, hem de passar a ser menys majoritaris durant un temps i fer la 'travessa pel desert', la farem". Pel que fa als militants i excàrrecs que s'han desmarcat de la línia oficial, González opina que, personalment, prefereix "el debat intern. Si la meua diferència perjudica el partit, prefereixo sortir-ne igual que hi vaig entrar, sense que ningú no se n'assabenti". No sap si

definir la postura com a lleialtat i insinua que polítics com Montserrat Tura, Antoni Castells o, a Barcelona, Jordi Martí tenen "un ego força accentuat". Joan Canongia és més dur i opina que la qüestió dels diputats Marina Geli, Joan Ignasi Elena i Núria Ventura, que van votar diferent al grup parlamentari, "no és de plantejaments, sinó d'actituds democràtiques. És una falta de consideració i un menyspreu molt gran als companys del Consell Nacional que els vam escollir per representar-nos davant de la ciutadania. Els mateixos companys que vam aprovar, per una ampla majoria i en votació secreta, la posició del partit". El discurs de Canongia deriva de la preservació "del Codi Ètic del PSC que va redactar de pròpia mà Joan Raventós". En el document, s'accepten les minories internes i la llibertat d'expressió, però, com continua explicant el diputat a Madrid, "un cop escoltades totes les opinions, els acords presos ens obliguen a tots".

Cristòfol Gimeno ho referma. "Tot i el respecte als seus ideals polítics", la postura dels anomenats díscols li sembla "deslleial i interessada". A Josep Camprubí, per la seva part, li xoca, precisament, que "tot i que el Consell Nacional, per àmplia majoria, decideixi una cosa, tu n'acabis fent una altra. S'entén que com a representant del partit, has de traslladar la posició a Ple". Fins aquí, Camprubí està d'acord amb Canongia i Gimeno. Però, a l'exbatlle, encara li xoca més la posició de la direcció, ja que "si el partit està a favor del dret a decidir, però es considera que la via jurídica i/o política plantejada no és l'adequada per a l'estratègia política, no cal anar-hi en contra. Altres posicionaments potser també poden ser vàlids per aconseguir la mateixa finalitat". Jaume Serra constata que "dins del PSC, hi ha diversos corrents, alguns oficials, que són l'expressió de les diverses sensibilitats socials i nacionals. Això és vist com a normal i no s'ha de castigar. Sempre hi hauria d'haver llibertat de vot per a tothom". Llorenç Ferrer hi està d'acord i determina que "el debat sobre la disciplina de vot en un tema de tanta rellevància com el sobiranista acaba convertint-se en una discussió al voltant de la privació de la llibertat i de la pluralitat. El camí sobiranista afecta profundament la manera de ser cadascú. No és un tema menor i sense transcendència". Per a Ezequiel Martínez la postura de Geli, Elena i Ventura va ser "coherent amb el seu discurs. No crec que vulguin trencar el PSC, però de vegades cal donar un cop de puny sobre la taula per arreglar les coses. L'actual direcció és en via morta i no comparteixo el que està fent. Senzillament és impresentable. Jo, si fos diputat, ja hauria marxat!".

Implacable amb l'actitud dels díscols, per a Joan Canongia, es mereix una altra consideració l'opinió de membres històrics del partit que discrepen del camí pres per l'executiva. "Hi ha companys a qui, per la seva trajectòria, per les seves aportacions ?ja sigui al seu poble, ja sigui al país?, per la seva manera de ser, els tinc en una gran estima personal". Quan expliciten que aquest PSC no és el seu partit "em dol, i em dol molt, perquè el PSC d'avui, en allò fonamental, defensa el mateix que el Tercer Congrés, el primer postconstitucional". Hi coincideix, en aquest cas, Llorenç Ferrer que, per justificar algunes veus discordants de pes, entén que el seu discurs es correspon a una "evolució d'una part del partit en correspondència amb una part significativa del país i en el qual els socialistes queden totalment aïllats socialment". Jaume Serra també defensa el "dret a discrepar i, si escau, votar diferent ja que, sens dubte, els anomenats díscols representen un sector de l'electorat i del partit socialista". Avançant una mica més que Ferrer i Serra, Ezequiel Martínez creu que les veus crítiques com Joaquim Nadal o Raimon Obiols "volen evitar la trencadissa i conservar el PSC que molts hem volgut i hem respectat. Un partit obert, plural, socialista i preocupat pels temes socials i les llibertats, però també atent a l'evolució del catalanisme polític i a l'opinió de la voluntat de la ciutadania".

Una idea molt semblant a l'exalcade de Sant Joan és la que expressa Josep Camprubí que, en termes de pertinença al territori, exposa que "queda clar que les persones som d'un país perquè hi interactuem. Però el país en si mateix no és una finalitat, sinó que ho són les persones. El PSC ha de tendir a trobar l'equilibri. Ara bé, el que no podem permetre és que qui governi, tot i haver rebut el suport de les urnes, vulgui anorrear els drets socials i d'autogovern i aixafar els sentiments de pertinença a Catalunya. En aquest punt, es trepitja una línia vermella i molts ens sentim tocats".

Tot i aquests consideracions, Cristòfol Gimeno diu als militants històrics que s'han desmarcat de la direcció que "poden opinar el que vulguin. L'únic que els demano és la mateixa responsabilitat que van demanar als militants i simpatitzants quan governaven a la Generalitat i al partit. Volien, com ara nosaltres, que es donés suport a les polítiques i decisions que van prendre. La discrepància s'ha de deslligar de la unitat d'acció".

La realitat local

Inevitablement, el debat a les altes esferes del partit arriba a la base local. El bagenc amb un dels càrrecs electes de mes pes, Joan Canongia, explica que "el militant local està desconcertat. No està acostumat a aquets debats públics. No li agraden. Pel que veig, els processos són individuals, no es tracta d'agrupacions locals. I, com passa a nivell nacional, hi ha de tot. Alguns arriben a la conclusió que és millor deixar-ho després d'un llarg procés de reflexió i d'altres s'apunten al sobiranisme com una excusa per amagar d'altres interessos". Essencialment, Llorenç Ferrer pensa el mateix. "Ja fa temps que, entre la crisi de la socialdemocràcia i el tema nacional, es va produint un degoteig de persones que se'n van". Ferrer, a més, hi afegeix el concepte "d'aïllament polític dels socialistes, almenys a la Catalunya interior. Això explica que la major part d'equips municipals hagin donat suport a temes de contingut nacional".

Sense entrar en valoracions sobre el volum actual de militància i pel que fa a l'agrupació de Manresa, Felip González relata que, ideològicament, "val igual l'opinió de tothom". I continua dient que ara "fins i tot fem les assemblees asseguts en rotllana per evitar jerarquies. Plantegen els temes i decidim. Mirem de fer-ho més per convenciment que no pas per votació. I, des de l'executiva, procurem tenir informat el militant tant com podem. Les diferents sensibilitats convivim amb respecte". Cristòfol Gimeno exposa que l'impacte sobiranista a escala local "ens ha descol·locat a tots una mica. La nostra comarca no és diferent a la resta de Catalunya". Militant de base a Manresa, Jaume Serra corrobora que "algunes decisions de la direcció sobre el procés sobiranista han estat criticades i rebutjades en alguns ajuntaments i entre els afiliats. Per aquest motiu, a llocs com Berga, Sant Joan de Vilatorrada, Santpedor o Navarres, s'han produït força baixes".

Federalisme

Els crítics amb l'actual direcció del PSC qüestionen la postura del partit en referència a les relacions polítiques que haurien de tenir, en el futur més proper, Catalunya i Espanya. Una qüestió essencial és el plantejament, sobre el paper, d'un estat federalista en el qual Catalunya tingui un encaix diferent a l'actual estat espanyol. En el procés estatutari iniciat en el primer tripartit, Pasqual Maragall va parlar de *federalisme asimètric* per precisar més el model polític idoni de cohabitació. A conseqüència del fracàs del nou Estatut, "el discurs federalista ja no té contingut", opina sense reserves Llorenç Ferrer. "Defensar una consulta legal i acordada és, simplement, defensar que no es pot fer mai i, per tant, el tema no es pot desencallar". Contràriament, Joan Canongia conclou que, "des del PSC, no només creiem que la solució federal és la idònia, sinó que hem liderat la proposta de reforma constitucional per fer-ho possible. El camí serà llarg i gens fàcil, però, finalment, serà la solució d'encaix català a Espanya". En relació amb aquest mateix imaginari federalista, Felip González ressalta novament el paper de Pere Navarro que "ha aconseguit que Rubalcaba passés de no voler ni pronunciar la paraula federal a defensar una reforma de la Constitució". Per això, com Canongia, està convençut que "l'única fórmula viable per redreçar l'actual situació és la federal. Amb millor finançament per a Catalunya i amb més respecte per la nostra singularitat en un context en què les sobiranes són cada vegada menys nacionals i més europees". Evidentment, però, aquest escenari passa perquè el PSOE desbanqui el PP en el govern de l'estat.

Entomant la idea d'impuls d'una reforma constitucional, Joan Canongia recorda que "l'Estatut

liderat pel PSC volia una Espanya federal, encara que no s'explicités ?perquè no es podia?. Avui, després de la sentència, queda clar que el que cal canviar és la Constitució per fer-la possible. En aquest punt, que és central, hi ha plena sintonia entre les direccions del PSC i del PSOE". Precisament com a reacció a la sentència del Tribunal Constitucional, Ezequiel Martínez pensa que la consulta "és una resposta sensata, democràtica i pacífica. La gent vol donar la seva opinió". Jaume Serra apel·la a la història per qüestionar la via federalista: "Les forces progressistes sempre han defensat una Espanya federal. Des de Francesc Pi i Margall, l'esquerra ha descrit el federalisme com el millor sistema per a la unitat fraternal dels diversos pobles o nacions: a partir del respecte, la cooperació i la solidaritat. Això que sempre ha estat molt clar a Catalunya, a la resta de l'estat s'ho miren de lluny, no ho han entès mai". Josep Camprubí hi està d'acord. "El model federal és vàlid. Ara bé, en els últims anys, no l'ha sembrat ningú. Dic sembrar en el sentit de fer conèixer, compartir, tolerar, fer créixer? Ja no el mateix federalisme, sinó la fraternitat entre pobles veïns. Al contrari, s'han remarcat diferències i greuges entre uns i altres". Camprubí afegeix que, en tot cas, primer el que cal és "poder fer consultes i referèndums". Tenint en compte aquesta garantia democràtica, "qualsevol model polític pot ser vàlid".

PSC i PSOE

Per a membres de l'actual Consell Nacional com Cristòfol Gimeno, la vinculació del PSC amb el PSOE és indispensable, tot i que "cal revisar el protocol de relacions com s'ha fet ara". Gimeno diu amb ironia que "hem hagut de revisar el protocol que alguns dels nostres dissidents van signar quan manaven al partit. Suposo que no es van atrevir a modificar-lo". L'alcalde de Castellgalí creu que el pacte amb el PSOE és bàsic per trobar una solució federal, "que reconduïxi l'encaix de Catalunya a Espanya". Quant als gestos d'Alfredo Pérez Rubalcaba per mantenir la cohesió, Ezequiel Martínez pensa que "el secretari general espanyol vol una entesa global que no trenqui el partit. Imposa l'autoritat sobre el PSC i guanya temps davant d'una situació incòmoda. És conscient que amb un PSC debilitat el PSOE perd molta força". L'exalcalde santjoanenc voldria que la vinculació al PSOE es conservés, però creu que "és molt complicat. Semblava que hi havia una fórmula d'entesa, però la realitat ha demostrat que no era així i l'actual direcció del PSC ha cedit a les pressions. Caldrà anar construint una alternativa socialista a Catalunya, però això és difícil i dividiria encara més l'espai polític català d'esquerres. Anem molt fluixos de lideratges per emprendre una tasca com aquesta. Apostaria per aconseguir plataformes d'esquerres àmplies si no volem cedir més espais a partits com Ciutadans".

Des de la seu del partit a Manresa, Felip González pensa que "el PSC ha de seguir sent el que vulguin els seus militants. Amb el mateix respecte per a les posicions minoritàries que per a les majoritàries. La democràcia ha de començar per casa. Sovint sóc més a prop de les posicions minoritàries i, tanmateix, un cop les hem debatut, acostumo a defensar el que s'hagi decidit entre tots". El pensament de González concorda perfectament amb el Codi Ètic del partit que abans exposava Joan Canongia. Sense menystenir la necessitat de fer propostes consensuades a Catalunya i a Madrid, Llorenç Ferrer, ja exmilitant del PSC, pensa que, ara per ara, "el PSOE defensa un model federal en què la diversitat no és precisament un element del discurs i aquesta és la qüestió clau". I, com ja apuntava anteriorment, "quan les discrepàncies són tan profundes, el PSC hauria de recórrer als principis fundacionals i de defensa de la nació a la qual havia servit".

Jaume Serra descriu aquests principis i es remet al protocol d'unitat que es va fixar en el procés d'unitat del socialisme català, que també establia clarament la sobirania del PSC. "El Grup Socialista Català al Congrés dels Diputats va ser fruit d'aquest perfil propi. Sempre s'ha volgut una relació fraternal amb el PSOE, però cadascú amb la seva pròpia identitat i llibertat. El model hauria de ser el d'un federalisme ple i lleial, d'acord amb les aspiracions de cada nacionalitat i territori". Per contra, per a Joan Canongia, el lligam amb el PSOE és, precisament, "el punt més fort del PSC. Per això, des de sempre, els nostres adversaris polítics ens han volgut trencar. Cap

d'ells té referent ni a Espanya ni a Europa. Ara bé, quan es parla de retallar drets o de defensar els interessos dels poderosos, la dreta ràpidament es posa d'acord. Llavors, les banderes no tenen importància".

Dues ànimes

"Des que conec el PSC per dins, sempre hi ha hagut una posició majoritària i una altra de minoritària. Però no sempre ha estat per les mateixes raons. Durant un temps, alguns volien un partit que fos més d'esquerres i ara la minoria vol un partit més catalanista. Malgrat tot, el PSC és el meu partit, el que vaig triar sense que ningú m'hi obligués. Quan s'és del Barça s'és del Barça, encara que passin molts anys sense guanyar lligues", explica Felip González. Pel que fa als posicionaments crítics, Cristòfol Gimeno utilitza un símil molt semblant al futbolístic de González i els demana "que treballin per aconseguir que tots ens sentim identificats, poc o molt, amb els postulats del partit. Salvant totes les distàncies, és el que passa amb els fills: has d'estimar-los sempre i no has de fer coses que els puguin perjudicar encara que no t'agradin".

Ezequiel Martínez torna a parlar dels plantejaments d'alguns històrics crítics amb l'actual rumb del partit per refermar la necessitat de refundar-lo. "En temes com el de la consulta, com ja va passar en la votació de finals de febrer al Congrés, cal deixar d'anar de la maneta del PP i UPyD. A Madrid, cal presentar una proposta pròpia. El PSC ha perdut l'oportunitat històrica d'enfortir la unitat d'acció dels partits catalans respecte del dret a decidir davant de l'espanyolisme més ranci". I continua explicant, amb relació a l'alternativa d'un referèndum per determinar quina ha de ser la relació del país amb l'estat, que "els socialistes espanyols mai no han volgut avançar en aquesta direcció. Al PSOE massa vegades se l'ha vist indecís defensant aquesta posició". Per a Jaume Serra, "el primer secretari hauria de ser més contundent en la defensa de l'autonomia del PSC. Hauria de defensar un federalisme ple d'acord amb les aspiracions i necessitats de la Catalunya actual. També hauria de ser més clar respecte del procés del dret a decidir. M'agradaria veure com el PSOE defensa la creació d'un veritable estat federal i les reivindicacions que es fan des de Catalunya". Malgrat aquestes opinions, per a Cristòfol Gimeno, el discurs del PSC ha de ser clar, ja que "no som ni serem mai un partit independentista. Respecto molt els partits que ho són des de sempre i la independència forma part del seu ideari polític, però no és el nostre cas".

Regressió històrica

Veient l'opinió dels socialistes bagencs, la dicotomia dins del partit queda ben palesa i gira a l'entorn del posicionament en clau sobiranista i la viabilitat del referèndum. Per a alguns càrrecs i militants de llarga trajectòria, l'actual moment històric fa que el PSC faci una regressió fins a la seva fundació, en plena Transició democràtica. "El PSC va néixer de la fusió d'uns quants partits. Alguns més grans i d'altres més petits. Això va fer que hi convisquessin molts polítics amb molts matisos". apunta Joan Canongia. Als setanta, "no era el mateix un carlí autogestionari que un trotskista. Un marxista que un socialdemòcrata. Un obrerista que un catalanista. Amb els anys, tot això es va anar diluint. Cert és que ara alguns s'han apuntat al sobiranisme, però el sobiranisme com a tal, mai ha tingut cap pes al PSC". No obstant això, Jaume Serra, que va arribar al partit després d'enrolar-se a mitjan setanta a Convergència Socialista, primer, i al PSC-Congrés, després, rememora que "en la creació del PSC l'any 1978 hi van confluïr diverses organitzacions i col·lectius socialistes catalans, cadascun, òbviament, amb la seva ànima. Això passa en tots els partits encara que, molt sovint, no es manifesti públicament. Una diferència notable respecte dels anys de la Transició és que ara hi ha menys eferescència política i sobretot molta menys participació de les bases en la direcció".

Per aquest mateix motiu que descriu Serra, Ezequiel Martínez, primer alcalde de Sant Joan de Vilatorrada de l'etapa democràtica, pensa que l'actual situació del partit "és pitjor que la de llavors. En aquell moment, hi havia il·lusió per la democràcia i el país volia un socialisme fort amb líders forts. La gent no entén discursos amb tants matisos. Cal un discurs propi, clar i potent". Malgrat el moment actual, l'historiador i alcalde navarrès Llorenç Ferrer pensa que "el PSC ha jugat un paper molt important per soldar una societat catalana amb uns índexs d'immigració molt alts en els anys

seixanta. Això sempre se li haurà d'agrair. Ara bé, el renaixement del nacionalisme espanyol per part del PP ?seguit posteriorment per Ciutadans? ha espantat molts socialistes". Per a Ferrer, el futur és complicat, ja que "es podia haver mantingut un discurs que defensés una Catalunya integradora, que frenés determinats posicionaments ètnics i insistís a dir que tothom té lloc en el país que es vol construir. La por no ha permès avançar cap aquí".